

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4569/2566

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย โจทก์ นางสาว บ.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1336

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์เป็นหน่วยงานของรัฐมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวงมหาดไทย รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในกระทรวงให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการปฏิบัติราชการของหน่วยงาน โจทก์โดยสำนักงบประมาณได้ออนจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2556 ถึงปี 2558 เป็นเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นให้แก่สำนักงานจังหวัดโดยตรง เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล จากนั้นจังหวัดขอนแก่นเห็นชอบหลักเกณฑ์ ขั้นตอน แนวทางและคู่มือการดำเนินงานมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ จึงมอบอำนาจให้นายอำเภอพระยืนเป็นผู้มีอำนาจปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นในการสั่งซื้อสิ่งจ้างและดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุทุกขั้นตอนในวงเงินสั่งซื้อสิ่งจ้างไม่เกิน 5,000,000 บาท โจทก์โดยนายอำเภอพระยืนในฐานะผู้รับมอบอำนาจได้ตกลงทำสัญญาจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. ให้ดำเนินการปรับปรุงผิวจราจรลูกรังวงเงิน 439,000 บาท ตามสัญญาจ้างเลขที่ 15/2559 ต่อมาห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. ทำสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องในเงินค่าจ้างตามสัญญาจ้างเลขที่ 15/2559 จำนวนเงินค่าจ้าง 439,000 บาท ให้แก่ ก. โดยห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. มีหนังสือบอกกล่าวการโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวให้โจทก์ทราบแล้ว แต่โจทก์กลับโอนเงินตามสัญญาจ้างดังกล่าวให้แก่จำเลย โดยคลาดเคลื่อนซึ่งเป็นการโอนเงินให้ผู้รับผิดคนและเป็นการผิดหลง ซึ่งจำเลยให้การและนำสืบรับว่าจำเลยได้รับเงินดังกล่าวจากโจทก์จริง เช่นนี้ เมื่อปรากฏว่าเงินที่โจทก์โอนให้แก่จำเลยเป็นเงินงบประมาณแผ่นดินอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินโดยผิดหลง โจทก์จึงมีหน้าที่และสิทธิติดตามนำเงินงบประมาณแผ่นดินดังกล่าวคืนกลับมาเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินจากจำเลยผู้ไม่มีสิทธิรับเงินงบประมาณแผ่นดิน แม้จำเลยจะอ้างว่าจำเลยเข้าใจว่าเงินจำนวนดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของค่าจ้างที่จำเลยจะต้องได้รับจากโจทก์ และได้ใช้เงินจำนวนดังกล่าวไปแล้วก่อนที่จะทวงถามให้จำเลยคืนก็ตาม จำเลยก็ต้องส่งเงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิพร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันฟ้องคืนให้แก่โจทก์ผู้เป็นเจ้าของงบประมาณที่มีสิทธิติดตามเอาคืนตาม ป.พ.พ. มาตรา 1336 และไม่ใช่กรณีที่โจทก์ใช้สิทธิเรียกร้องในฐานะเจ้าหนี้ฟ้องให้จำเลยคืนทรัพย์สินในฐานะลามิควรได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน 409,220.71 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 397,143.20 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การขอไต่ถามฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน 397,143.20 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 14 มิถุนายน 2562) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 5,000 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้เป็นพับ จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 4 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยชำระเงิน 397,143.20 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วัน

ฟ้อง (ฟ้องวันที่ 14 มิถุนายน 2562) จนถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 และอัตราร้อยละ 5 ต่อปี นับแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ โดยอัตราดอกเบี้ยผิดนัดให้ปรับเปลี่ยนตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนด ทั้งนี้ต้องไม่เกินอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ตามที่ศาลชั้นต้นกำหนด ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ นอกจากนี้ก็แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้โต้แย้งกันในชั้นนี้รับฟังเป็นยุติว่า เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2559 โจทก์โดยนายอำเภอยะนิงในฐานะผู้รับมอบอำนาจ ตกลงทำสัญญาจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. ให้ดำเนินการปรับปรุงผิวจราจรลูกรังเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก สายที่ 1 กว้าง 4 เมตร ยาว 90 เมตร หนา 0.15 เมตร หรือคิดเป็นพื้นที่เทคอนกรีตไม่น้อยกว่า 360 ตารางเมตร สายที่ 2 กว้าง 4 เมตร ยาว 89.50 เมตร หนา 0.15 เมตร หรือคิดเป็นพื้นที่เทคอนกรีตไม่น้อยกว่า 358 ตารางเมตร พร้อมป้ายประชาสัมพันธ์และป้ายโครงการ 1 ชุด วงเงินงบประมาณ 439,000 บาท กำหนดเริ่มทำงานภายในวันที่ 26 มกราคม 2559 และต้องทำงานให้เสร็จบริบูรณ์ภายในวันที่ 12 มีนาคม 2559 ต่อมาห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. ส่งมอบงาน นายอำเภอยะนิงมีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นแจ้งว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. โอนสิทธิเรียกร้องในเงินค่าจ้างตามสัญญาจ้างเลขที่ 15/2559 วงเงิน 439,000 บาท ให้แก่จำเลย ซึ่งเป็นการระบุชื่อผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องผิดพลาด ความจริงแล้วผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องในเงินค่าจ้าง คือ นางกัญญาภัทร หลังจากนั้นเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2559 นายอำเภอยะนิงมีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นขอเบิกเงินงบประมาณรายจ่ายตามสัญญาจ้าง 439,000 บาท แต่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. ผิดสัญญาส่งมอบงานล่าช้า มีค่าปรับตามสัญญารายวันรวมเป็นเงิน 37,754 บาท และหักภาษีเงินได้นิติบุคคล ณ ที่จ่าย 4,102.80 บาท คงเหลือเงินค่าจ้าง 397,143.20 บาท สำนักงานจังหวัดขอนแก่นโอนเงินค่าจ้างดังกล่าวให้แก่จำเลยแล้ว ต่อมานางกัญญาภัทรยื่นฟ้องโจทก์ต่อศาลปกครองขอนแก่นเป็นคดีหมายเลขดำที่ 225/2559 หมายเลขแดงที่ 170/2561 เรียกให้โจทก์ชำระเงินค่าจ้างตามสัญญา 439,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี และวันที่ 23 พฤศจิกายน 2561 ศาลปกครองขอนแก่นมีคำพิพากษาให้โจทก์ชำระเงินแก่นางกัญญาภัทร 397,143.20 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี คดีดังกล่าวถึงที่สุด และโจทก์ชำระเงินให้แก่นางกัญญาภัทรตามคำพิพากษาแล้ว คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยในข้อแรกตามคำแก้ฎีกาของโจทก์ว่า ฟ้องโจทก์เป็นเรื่องลามิควรได้หรือเป็นการใช้สิทธิติดตามเอาทรัพย์สินคืน ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ เห็นว่า โจทก์เป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนกลางมีฐานะเป็นกรม สังกัดกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวงมหาดไทย และราชการที่คณะรัฐมนตรีมีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมใดกรมหนึ่งในสังกัดกระทรวงมหาดไทยโดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในกระทรวงให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการปฏิบัติราชการของหน่วยงาน โจทก์โดยสำนักงานงบประมาณได้โอนจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2556 ถึงปี 2558 เป็นเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นให้แก่สำนักงานจังหวัดโดยตรง เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล จากนั้นจังหวัดขอนแก่นเห็นชอบหลักเกณฑ์ขั้นตอน แนวทางและคู่มือการดำเนินงานมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ จึงมอบอำนาจให้นายอำเภอยะนิงเป็นผู้มีอำนาจปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นในการสั่งซื้อสิ่งจ้างและดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุทุกขั้นตอนในวงเงินสั่งซื้อสิ่งจ้างไม่เกิน 5,000,000 บาท โจทก์โดยนายอำเภอยะนิงในฐานะผู้รับมอบอำนาจได้

ตกลงทำสัญญาจ้างทำห้ส่วนจำกัด ท. ให้ดำเนินการปรับปรุงผิวจราจรลูกรังพร้อมป้าย
ประชาสัมพันธ์และป้ายโครงการ 1 ชุด วงเงินประมาณ 439,000 บาท ต่อมาวันที่ 6 มิถุนายน
2559 ห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. ทำสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องในเงินค่าจ้างตามสัญญาจ้างเลขที่
15/2559 จำนวนเงินค่าจ้าง 439,000 บาท ให้แก่นางกัญญภัทร โดยห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. มี
หนังสือบอกกล่าวการโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวให้โจทก์ทราบแล้วเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2559 แต่
โจทก์กลับโอนเงินตามสัญญาจ้างดังกล่าวให้แก่จำเลยโดยตลาดเคลื่อนซึ่งเป็นการโอนเงินให้ผู้รับ
ผิดคนและเป็นการผิดหลง ซึ่งจำเลยให้การและนำเสนอสิรับว่าจำเลยได้รับเงินดังกล่าวจากโจทก์จริง
เช่นนี้ เมื่อปรากฏว่าเงินที่โจทก์โอนให้แก่จำเลยเป็นเงินงบประมาณแผ่นดินอันเป็นทรัพย์สินของ
แผ่นดินโดยผิดหลง โจทก์จึงมีหน้าที่และสิทธิติดตามนำเงินงบประมาณแผ่นดินดังกล่าวคืนกลับมา
เพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินจากจำเลยผู้ไม่มีสิทธิรับเงินงบประมาณแผ่นดิน แม้จำเลยจะ
อ้างว่าจำเลยเข้าใจว่าเงินจำนวนดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของค่าจ้างที่จำเลยจะต้องได้รับจากโจทก์
และได้ใช้เงินจำนวนดังกล่าวไปแล้วก่อนที่จะทวงถามให้จำเลยคืนก็ตาม จำเลยก็ต้องส่งเงินที่
ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิพร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันฟ้องคืนให้แก่โจทก์ผู้เป็นเจ้าของงบประมาณที่มีสิทธิ
ติดตามเอาคืนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 และไม่ใช่กรณีที่โจทก์ใช้
สิทธิเรียกร้องในฐานะเจ้าหนี้ฟ้องให้จำเลยคืนทรัพย์สินในฐานะลามิควรรได้ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 4
พิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วยในผล คดีไม่จำต้องวินิจฉัยในปัญหาข้ออื่นตามฎีกาของ
จำเลยเพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลง พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

กีกก้อง สมเกียรติเจริญ · อรพงษ์ ศิริกานต์นนท์ · อรุณ เรืองเพชร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/4569/2566>